

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTEREN

2. januar 2008

Besvarelse af spørgsmål 4 alm. del stillet af ikkemedlem af udvalget (MFU) til Erhvervsudvalget den 5. december 2007.

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

Spørgsmål 4:

Hvilke oplysninger kan ministeren give om sager i 2007 om problematiske produkter, der sælges til børn i Danmark - bl.a. fødevarer som is med glimmer, legetøj fra Kina m.v.? I den forbindelse bedes oplyst, hvilken rolle kontrolmyndighederne har spillet i sagerne, samt i hvilket omfang producenterne og detailhandelen har levet op til gældende lovgivning.

Svar:

Sikkerhedsstyrelsen er koordinerende myndighed på området for produktsikkerhed. Det gælder dermed også for legetøj og andre produkter, der henvender sig til børn. Det er Sikkerhedsstyrelsens opgave at sikre, at sikkerheds- og sundhedsmæssige aspekter ved legetøjet bliver vurderet af de rette myndigheder. Ud over Sikkerhedsstyrelsen har blandt andet Miljøstyrelsen, Fødevarestyrelsen og SKAT været inddraget i sager omkring farligt legetøj i 2007. Jeg har derfor forelagt spørgsmålet for Sikkerhedsstyrelsen, som oplyser følgende, som jeg kan henholde mig til:

”Nedenfor vil Sikkerhedsstyrelsen indledningsvist redegøre for gældende lovgivning og regelsæt. Dernæst redegøres for styrelsens rolle som koordinerende myndighed på området. Herefter følger en status på producenter og detailhandlens efterlevelse af gældende lovgivning, og endelig gennemgås tre eksempler på konkrete sager, hvor der har været tale om problematiske produkter, der sælges til børn.

Legetøj er ikke bare legetøj

I forhold til produkter til børn, skelnes der mellem to produktkategorier - legetøj i egentlig forstand eller produkter, der *ikke* er legetøj, men som henvender sig til børn. Disse to kategorier hører under to forskellige regelsæt:

- Produkter, der ikke er legetøj, men som henvender sig til børn, hører under de generelle produktsikkerhedsregler (Produktsikkerhedsloven), f.eks. is med glimmer.
- Produkter, der er defineret som legetøj, hører under de specifikke legetøjsregler (Legetøjsbekendtgørelsen) og administreres i Danmark af Miljøstyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen, f.eks. trætog og magnetbyggesæt.

Produktsikkerhedsloven

Den generelle produktsikkerhed er dækket ved ”Lov om produktsikkerhed” (Produktsikkerhedsloven), og denne lov gennemfører EU-direktiv om produktsikkerhed i almindelighed i den danske lovgivning (2001/95/EF). Produktsikkerhedsloven dækker, hvis et produkt ikke er underlagt anden lovgivning. Det fremgår af produktsikkerhedsloven, at alle produkter, der bliver bragt i omsætning, skal være sikre. Dette betyder, at det er fabrikanterne, importørerne og salgsleddet (detailhandelen), der har ansvaret for, at deres produkter er sikre.

Sikkerhedsstyrelsen har ansvaret for produktsikkerhedsloven og er koordinerende myndighed på området. At styrelsen er koordinerende over for de øvrige myndigheder på området betyder, at den skal sikre, at sagerne behandles af myndigheder med den nødvendige kompetence, og at overvågningen af markedet bliver udført af den relevante myndighed og på en ensartet måde.

Af det generelle produktsikkerhedsdirektiv følger det som myndighedsforpligtelse at gennemføre markedsovervågning. Markedsovervågning indbefatter overvågning af, om importører, fabrikanter og detailhandel overholder deres forpligtelser til kun at bringe sikre produkter på markedet. Sikkerhedsstyrelsen og andre produktsikkerhedsmyndigheder følger ved hjælp af markedsovervågning op på producenternes, importørernes og detailhandelens ansvar for, at det kun er sikre produkter, der bliver solgt. Markedsovervågningen omfatter blandt andet, at der udtages stikprøver til kontrol, at Sikkerhedsstyrelsen samarbejder med SKAT om at stoppe farlige produkter, før de kommer på markedet, og at styrelsen reagerer på andre EU-landes indberetninger om farlige produkter via det fælles europæiske indberetningssystem for farlige produkter, RAPEX. Desuden reagerer styrelsen på alle henvendelser fra forbrugere, der kontakter styrelsen om et potentielt farligt produkt. Endelig udfører styrelsen en dialogbaseret forebyggende indsats, hvor producenter/importører/sælgere gennem bl.a. temadage informeres om deres forpligtelser i henhold til lovgivningen.

Sanktionsmuligheder

Hvis det via markedsovervågning konstateres, at et produkt udgør en fare, åbner lovgivningen for flere forskellige sanktionsmuligheder overfor den, der har bragt det pågældende farlige produkt på markedet.

Myndighederne har adgang til at pålægge producenten eller importøren af produkterne forskellige tiltag afhængig af, om det farlige produkt er fundet, før det kom ud til forbrugerne eller efterfølgende.

Hvis et produkt vurderes at udgøre en fare, men endnu ikke er bragt i omsætning kan det bestemmes, at:

- Der skal medfølge oplysninger om de farer der kan være forbundet med produktet.
- Nogle angivne krav først skal være opfyldt.
- Produktet ikke må tilbydes, leveres eller udstilles.
- Produktet, hvis ovennævnte er utilstrækkeligt, ikke må bringes i omsætning.

Hvis et produkt vurderes at udgøre en fare, og er bragt i omsætning, kan det påbydes enhver, der har bragt produktet i omsætning at:

- Give oplysninger om faren og om hvordan faren kan forebygges.
- Afhjælpe de forhold, som er årsag til faren.
- Trække produktet tilbage.
- Tilbagekalde produktet.
- Destruere produktet på forsvarlig vis.

Derudover kan firmaer eller personer der overtræder produktsikkerhedsloven, blive straffet med bødestraf. Hertil kommer, at man i særlige tilfælde kan straffes efter straffelovens § 188. Strafferammen for overtrædelser er op til 6 års fængsel (for uagtsomme overtrædelser op til 4 måneders fængsel).

Legetøjsbekendtgørelsen

Legetøj er defineret som produkter, der klart er konstrueret eller bestemt til legefremål for børn under 14 år. Når der er tale om legetøj, sker reguleringen i Legetøjsbekendtgørelsen, som implementerer Legetøjsdirektivet (88/378/EØF af 3. maj 1988).

Legetøjsbekendtgørelsen indfører fælles europæiske krav til legetøjssikkerhed. Det betyder, at legetøjet skal være sikkert, både når det bliver brugt til det forventede formål, men også, hvis det anvendes på andre måder, som børn kan forventes at bruge legetøjet på. Til dette formål er der opstillet tre sikkerheds- og sundhedsmæssige krav, som produktet skal opfylde, før det må blive solgt:

- Sikkerhedskravene i legetøjsbekendtgørelsen skal følges.
- Importøren og/eller producenten skal kunne dokumentere, at legetøjet opfylder disse krav.
- Legetøjet skal være mærket med et CE-mærke, importørens navn og adresse samt eventuelle advarsler.

CE-mærket er fabrikantens eller importørens erklæring til myndighederne om, at legetøjet opfylder legetøjsdirektivets (og alle andre relevante direktivers) krav til sikkerhed og sundhed, og dermed frit kan markedsføres i Europa.

Det er derfor for legetøj producentens/importørens/sælgerens ansvar, at det legetøj, der bringes i omsætning, er sikkert. Sikkerhedsstyrelsens rolle som ansvarlig myndighed på området er at føre tilsyn med legetøjet på det danske marked. Miljøstyrelsen administrerer kravene til de kemiske egenskaber ved legetøj.

Sanktionsmuligheder

Såfremt den ansvarlige sælger, importør eller producent ikke overholder sikkerhedskravene i lovgivningen, kan Sikkerhedsstyrelsen kræve, at salget af legetøjet standses, at de forhold, som er årsag til faren afhjælpes, at legetøjet tilbagekaldes eller trækkes tilbage, destrueres på forsvarlig vis, eller at der efterfølgende gives oplysning om faren ved produktet, og hvordan faren kan forebygges

Sikkerhedsstyrelsen fastsætter ligeledes en tidsramme, inden for hvilken, disse initiativer skal være gennemført. Hvis den ansvarlige producent, importør eller sælger ikke efterlever styrelsens påbud, kan den pågældende i henhold til legetøjsbekendtgørelsen straffes med bøde. Ved særligt grove overtrædelser kan den pågældende straffes efter straffelovens § 188. Strafferammen for overtrædelser er op til 6 års fængsel (for uagtssomme overtrædelser op til 4 måneders fængsel).

Sikkerhedsstyrelsen rolle som kontrolmyndighed

Sikkerhedsstyrelsens indsats koordineres som nævnt bl.a. med Miljøstyrelsen, Fødevarestyrelsen og SKAT. Miljøstyrelsen kontrollerer legetøjets kemiske indhold – eksempelvis kontrol af ftalater, parfumestoffer og tungmetaller. Fødevarestyrelsen kontrollerer legetøjet, hvis det indeholder fødevarer. SKAT (tolden) kontakter styrelsen, hvis toldkontrollen har fundet produkter, som formodes at udgøre en risiko. Derudover kontrollerer Arbejdstilsynet køretøjer til børn med forbrændingsmotor som fx minimotorcykler.

Sikkerhedsstyrelsen overvåger markedet for at identificere farlige produkter. Der er altså ikke tale om, at styrelsen foretager kontrol af alle produkter, inden de kommer på markedet. Når Sikkerhedsstyrelsen får mistanke om, at et produkt udgør en risiko, kontaktes importøren (producent eller sælger), og som hovedregel bliver produktet herefter udtaget til kontrol. Samtidig beder styrelsen importøren om at dokumentere produktets sikkerhed. Hvis kontrollen indikerer, at der er sikkerhedsmæssige problemer med produktet, griber styrelsen ind over for importøren. Ofte vælger importøren dog selv frivilligt at gribe ind. Dette kan ske ved, at importøren enten selv udbedrer fejlene eller helt trækker produktet tilbage

fra markedet og/eller forbrugerne. I begge tilfælde følger styrelsen importørens tiltag og foretager eventuelt en efterkontrol på markedet. Hvis styrelsen vurderer, at der kan være lignende produkter på markedet, kontaktes de pågældende importører.

Derudover indberetter styrelsen produktet i det fælles europæiske notifikationsystem for farlige produkter, RAPEX, ligesom styrelsen følger op på de indkomne notifikationer fra andre EU-lande i RAPEX. En notifikation er en meddelelse om, at et medlemsland har fundet et farligt produkt, eller at en producent har foretaget et frivilligt tiltag overfor et farligt produkt. Styrelsen kontrollerer, om risikofyldte produkter er markedsført i Danmark og lægger selv notifikationer om farlige produkter ind i systemet. Hermed understøtter styrelsen en fælles europæisk indsats over for farlige produkter.

Sikkerhedsstyrelsen kan også blive gjort opmærksom på et potentielt farligt produkt fra importøren selv. Hvis en importør konstaterer, at der er en risiko ved et produkt, skal vedkommende indberette fejlen til styrelsen og oplyse om fejlen samt de tiltag, der planlægges gennemført. Importøren kan eksempelvis vælge at trække produktet tilbage fra markedet. Sikkerhedsstyrelsen vurderer i det konkrete tilfælde, om tiltagene er tilstrækkelige, og om forløbet af tiltaget er tilfredsstillende, og om det skal breddes ud til andre importører.

Sikkerhedsstyrelsen kan også blive gjort opmærksom på et potentielt farligt produkt igennem henvendelser fra borgere. Styrelsen vurderer alle henvendelser fra borgere. Herefter forløber sagsbehandlingen, som hvis myndigheden selv havde været initiativtager.

Producenters og detailhandlens efterlevelse af gældende lovgivning

Det er Sikkerhedsstyrelsens vurdering, at producenter og detailhandlen generelt lever op til gældende lovgivning på området og ikke forsætligt markedsfører farlige produkter. Langt de fleste importører og sælgere er generelt samarbejdsvillige og ansvarlige i arbejdet med at fjerne farlige produkter – enten fra butikkerne eller fra forbrugerne.

Sikkerhedsstyrelsen har i 2007 behandlet 118 sager om potentielt farlige produkter, hvor der har været tale om legetøj eller produkter, der henvender sig til børn. I 20 pct. af sagerne har der ikke været tale om sikkerhedsteknisk problematiske produkter.

I de sager, hvor der har været tale om farligt legetøj, har importøren eller producenten - ofte igennem dialog med styrelsen - valgt at foretage de nødvendige frivillige tiltag i forhold til legetøj. Som hovedregel har styrelsen derfor ikke haft grund til at påbyde indgreb over for legetøjet.

Eksempler på konkrete sager med problematiske produkter

Nedenfor illustreres ved 3 konkrete eksempler, hvordan Sikkerhedsstyrel-

sen agerer som kontrolmyndighed i sager omhandlende problematiske produkter til børn.

Eksempel med magnetbyggesæt

I foråret 2007 modtog Sikkerhedsstyrelsen information om hændelser med magnetbyggesæt, hvor børn havde slugt flere magneter fra legetøjet. De kraftige magneter medførte skader på tarmsystemet, og børnene måtte derfor opereres.

Styrelsen undersøgte produktet og konstaterede, at legetøjet levede op til de gældende sikkerhedsstandarder. Dette betyder, at legetøjet blev vurderet til at være sikkert, når det blev brugt til det beregnede formål eller på en måde, som børn må forventes at bruge det på (jævnfør legetøjsbekendtgørelsens § 4). Styrelsen gik herefter i dialog med producent og importør af legetøjet med henblik på sikre, at forbrugerne blev gjort opmærksom på de forholdsregler, der bør tages, hvis de børn, der leger med byggesættet har for vane at putte ting i munden. Sikkerhedsstyrelsen aftalte med importøren, at legetøjet skulle mærkes med en synlig advarsel. Styrelsen sørgede for, at der blev informeret om problemstillingen via styrelsens hjemmeside, i pædagogernes fagblad og i Ugeskrift for Læger. Sidstnævnte for at sikre, at sundhedspersonale er særligt agtpågivende, hvis undersøgelser viser, at et barn har slugt magneter.

På europæisk plan har Danmark anbefalet, at der gennemføres en advarselmærkning på denne type legetøj, indtil en ny standard for magneter i legetøj er udarbejdet. Det europæiske standardiseringsorgan har igangsat et arbejde med at revidere standarden, så der tages højde for problemstillingen med magneter i legetøj.

Eksempel med trælegetøj

Sikkerhedsstyrelsen har i 2007 haft flere sager involverende trælegetøj, der ikke opfyldte de gældende sikkerhedskrav. Problemet med trælegetøjet var, at det indeholdt små dele, der kunne rive sig løs og udgøre en kvælningsrisiko for småbørn. Typisk er legetøjet solgt som partivarer, der er på markedet i få uger, indtil produktet er udsolgt.

Importører og forhandlere har efter henvendelse fra Sikkerhedsstyrelsen valgt frivilligt at tilbagekalde produkterne fra markedet eller forbrugerne. Styrelsen har fulgt op på forløbet og vurderet, hvorvidt tilbagekaldelserne er tilfredsstillende. Der formidles viden om de farlige produkter via Sikkerhedsstyrelsens hjemmeside, og der er foretaget notifikationer til de øvrige EU-medlemslande via RAPEX-systemet.

Eksempel med is med glimmer

I dette eksempel modtog Sikkerhedsstyrelsen en henvendelse fra en borger. Borgeren mente, at der ved en særlig type is med glimmer, kunne være en fare ved at sammenblende fødevarer og legetøj. Sikkerhedsstyrelsen optrådte i denne sag som koordinerende myndighed på området og

behandlede sagen i samarbejde med Fødevarestyrelsen og Miljøstyrelsen.

Fødevarestyrelsen undersøgte sikkerheden ved isen, mens Miljøstyrelsen undersøgte det kemiske indhold af glimmeret (kosmetik til børn). Endelig undersøgte Sikkerhedsstyrelsen de mekaniske egenskaber (plastikispinden). Det samlede resultat af de tre styrelses undersøgelser viste, at produktet ikke kunne karakteriseres som farligt, og der blev på denne baggrund ikke iværksat øvrige initiativer i forhold til produktet.”